

PROGRAM NA PODPORU OBCHODU
SMEGA

UČEBNÍ POMŮCKA

VOLNÝ POHYB OSOB A SLUŽEB
VZÁJEMNÉ UZNÁVÁNÍ DIPLOMU

OBSAH

I. ZÁKLADNÍ VÝCHODISKO	3
I.1. Vnitřní trh založený na čtyřech svobodách: historický pohled	3
I.2. Volný pohyb osob a služeb: další vysvětlení tématu	5
II. ZÁKLADNÍ POHLED A STAV VĚCI PODLE OBLASTI	7
II.1. Volný pohyb pracovních sil	7
II.2. Svoboda podnikání - uznávání diplomů	8
1. Sektor příbuzných směrnic	9
2. „Nová norma“ směrnic (vzájemné uznávání profesionální kvalifikace)	9
II.3. Svoboda v poskytování služeb	10
III. ZÁKONODÁŘSTVÍ: APLIKOVATELNÉ NORMY A NAŘÍZENÍ	12
III.1. Právní systém společenství	12
1. Právní zdroje zákonů společenství	12
2. Zákonné nástroje Evropských společenství	13
III.2. Nejdůležitější zákonodárství společenství v oblasti volného pohybu osob a služeb, včetně uznávání diplomů	14
1. Volný pohyb pracovních sil	14
2. Uznávání diplomů a srovnatelnost odborné kvalifikace	16
3. Svoboda při poskytování služeb	17
IV. VLIV NA SMES	23
IV.1. Právní systém	23
IV.2. Další otázky spojené s volným pohybem	23
IV.3. Sociální zabezpečení	24
IV.4. Strategie	25
V. VÝHLED	26
PŘÍLOHY	

I. ZÁKLADNÍ VÝCHODISKO

I.1. Vnitřní trh založený na čtyřech svobodách: historický pohled

Poskytovat podporu a perspektivu otázkám volného pohybu osob a služeb a uznávání diplomů v rámci Unie, je nezbytné napsat krátký přehled o vzniku EU a představit pojem: vnitřní trh a čtyři svobody.

1.

V **Římských smlouvách (1957)** šest evropských „vůdců“ (Belgie, Německo, Francie, Itálie, Lucembursko a Nizozemí) nejdříve předložilo plán pro vytvoření rozsáhlého trhu, který by pokryl celé Evropské společenství a byl by založen na principu volného oběhu zboží, osob, služeb a kapitálu. „**Vnitřní trh, vyznačující se odstraněním překážek volného pohybu zboží, osob, služeb a kapitálu mezi členskými zeměmi**“ (Smlouva o ES, Článek 3c).

Svobody výslovně vyjádřené v Římských smlouvách, zahrnují **právo osob volně se pohybovat za prací v rámci členských států Evropského společenství** podle jejich priorit, bez toho aby byli diskriminováni podle své národnosti, právo **usadit se v jakékoli členské zemi s cílem založit společnost, pobočku**. Římské smlouvy také zakazují jakékoli omezení **svobody při poskytování služeb osobám v jiných členských zemích**.

Římské smlouvy vytvořily Evropská společenství, sestávající z (existujících) Evropského společenství, Evropského společenství uhlí a oceli a Evropského společenství pro atomovou energii (EURATOM).

2.

Přestože **Celní unie**, pro společenství členských států, vznikla v r. 1968, mnoho omezení čtyř svobod a překážky dobrého fungování vnitřního trhu stále existovaly se všemi následky, termíny, výdaji a překážkami, jako v případě samostatných národních trhů.

Proto, v r. 1985 Komise vydala **Bílou knihu** nazvanou „**Dokončení vnitřního trhu**“, která je také známa jako Delorova Bílá kniha, a která byla přijata všemi členskými zeměmi. Shrnula téměř 300 fyzických, technických a daňových překážek, které stále bránily hladkému fungování vnitřního trhu, obsahovala zákonná opatření, která byla potřebná ke zrušení těchto překážek a vytvořila skutečný vnitřní trh.

Bílá kniha vychází z principu **vzájemného uznávání** národních zákonů a nařízení jednotlivých členských zemí. Členské země by měly co nejvíce je to možné, souhlasit se vzájemnou akceptací norem a nařízení, proto aby nebylo nezbytné tvořit úplně novou strukturu evropských nařízení.

Bílá kniha také sestavila **časový rámec** pro realizaci těchto opatření, takto zahájila „Projekt 1992“: 31. 12. 1992 se dokončení vnitřního trhu stalo skutečností.

Evropský akt z r. 1987 provedl některé změny Římských smluv k provedení reformy institucionálního systému a kompetencí s nejdůležitější změnou představující v Radě ministrů **přijímání rozhodnutí většinou hlasů** místo předcházejícího principu jednomyslnosti, ohromně zapomínající usnadnit a zrychlit rozhodovací proces v rámci společenství. Ve skutečnosti to byla podstatná podmínka, bez které by dokončení vnitřního trhu ve stanoveném časovém rozvrhu nemohlo být dosaženo.

3.

V r. 1993 byla provedena nová smlouva: **Smlouva týkající se Evropské unie**. Ta vyhovuje úsilí k dokončení vnitřního trhu a bere tyto ambice o krok vpřed, následující ekonomickou integraci, aby byla doprovázena **společnou politikou opatření a postupů, přidělených oprávnění** na evropské úrovni. Dále Evropská společenství (uvedeno výše) vytvořila dva nové „pilíře“, na kterých by byla Evropská unie založena, jmenovitě **společná zahraniční a bezpečnostní politika, soudnictví a vnitřní záležitosti**. Také představuje nápad o skutečném evropském občanství.

V r. 1997 byla podepsána nová smlouva - **Amsterdamská smlouva**, která vstoupila v platnost 1. května 1999 a je revizí Maastrichtské smlouvy, kterou byla založena Evropská unie. Nová smlouva oslovila zejména otázky, týkající se **Unie a jejích členů, vnější shodnosti Unie a institucí Unie**.

4.

Na pořadu nejnovější projekt a snad zatím nejvíce ambiciózní je samozřejmě **rozšiřování Unie**. Bude znovu důkladně měnit podobu vnitřního trhu a fungování čtyř svobod.

Kodaňské zasedání Evropské rady v červnu 1993 předložilo **základní kritéria** pro přistoupení nových členů - kandidátské země potřebují:

- mít založeny stálé **demokratické instituce**,
- mít funkční **tržní ekonomiku**, která je schopná odolat konkurenčnímu obchodnímu tlaku
- přijmout za vlastní úplnou existující soustavu zákonů Evropské unie a mít administrativní kapacity k provádění této soustavy zákonů.

Evropská Rada v Lucemburku v prosinci 1997 rozhodla o zahájení vstupních rozhovorů s šesti zeměmi: Maďarskem, Polskem, Českou republikou, Estonskem, Slovinskem a Kyprem. O dva roky později na summitu v Helsinkách v prosinci 1999 bylo rozhodnuto o **připuštění všech dvanácti kandidátských zemí k vyrovnaným vstupním rozhovorům s kandidáty pro úplné členství**.

V té samé době byl dán Turecku status formálního kandidáta, který ho opravňuje účastnit se zvýšené předvstupní strategie, zatímco předtím nebylo zahrnuto k vyjednávání. Rada proto formálně otevřela vstupní rozhovory s ostatními šesti kandidátskými zeměmi - Rumunskem, Bulharskem, Litvou, Lotyšskem, Slovenskem a Maltou. Tato vyjednávání mají formu série **bilaterálních mezivládních konferencí** mezi členskými státy Evropské unie a ostatními kandidátskými zeměmi. Současná vyjednávání jsou založena na detailním ohodnocení (připraveném Komisí) situaci

každé země ve vztahu k přijímacím kritériím výš zmíněných, a jejich reálná legislativní a administrativní seskupení, každé považované za specifickou oblast práva společenství. Dvě z kapitol těchto „chráněných“ cvičení jsou: „Svoboda volného pohybu osob“ a „Svoboda při poskytování služeb“. Vyjednávání jsou tedy prováděna na objektivní bázi, podporované solidními, jednotnými kritérii, ale tempo pokroku je rozdílné pro každou kandidátskou zemi, protože každá jedna je posuzována podle svých zásluh a technického ohodnocení a jejího individuálního úsilí. To znamená, že **každý kandidát nebo skupina kandidátů se připojuje k Evropské unii tehdy, kdy je schopna prokázat, že splnila čtyři, výš zmíněná kritéria pro členství.**

I.2. Volný pohyb osob a služeb: další vysvětlení tématu

Když se hovoří o volném pohybu osob a služeb v kontextu s Evropskou unií, dotýkáme se jednoho z nejvíce podstatných problémů a následně ohromné oblasti opatření a zákonodárství, kterými je EU pokryta. Proto je nezbytné nejdříve vyjasnit některé z užitých termínů.

- Jak bylo vysvětleno v článku I.1. **čtyři svobody**, ze kterých volný pohyb osob a služeb jsou dvě, dohromady s konceptem vnitřního trhu tvoří pravý základ, nejdříve Evropského společenství, nyní rozšířeného na Evropskou unii. Koncept je nejdříve zmíněn v článku 3.c, Římské smlouvy (smlouva o ES).

- Tyto dvě svobody v osobách a službách - jsou dále vysvětleny ve smlouvě o ES a zahrnují:

a. právo volného pohybu pracovních sil (článek 39 - 48 mimo)

b. právo založit firmu (článek 43 - 52 mimo)

c. svoboda při poskytování služeb (článek 49 - 59 mimo)

- Překážky těchto svobod mohou pramenit z národních omezení, týkajících se vykonávání některých zaměstnání nebo profesí nebo z omezení více všeobecné povahy, např. normy, hraniční formalities atd., jakkoli jsou většinou brány, patří do oblasti volného pohybu zboží-

- Pokud jde o otázku svobody při poskytování služeb, legislativa EU se soustředí na některé oblasti, které jsou ovládány národními nařízeními:

- **finanční** služby, zahrnují bankovní sektor, pojišťovnictví a bezpečnostní záruky

- **přepravní** služby

- **nové technologie** (zahrnují komunikaci)

- Důležitým opatřením k přispění k realizaci volného pohybu pracovních sil a služeb a svoboda zakládání firem je **vzájemné uznávání diplomů o odborné kvalifikaci**. Diskuse o evropském úsilí v této oblasti bude nedílnou součástí této studie.

- Tato práva a svobody diskutované výše jsou **vzájemně propojeny**: většina těchto otázek je diskutována v kapitole o volném pohybu pracovních sil.

- Také tato práva a svobody a jejich uskutečnění musí mít samozřejmě vliv a jsou ovlivněny širokou škálou dalších problémů a oblastí např.:

- fyzické hraniční kontroly osob cestujících v rámci Unie - Shengenské dohody
- právo pobytu
- sociální oblast, zahrnující sociální zabezpečení
- vzdělání a praxe
- politika trhu práce
- daňové záležitosti

Poskytnutím omezeného rozsahu tohoto cvičného příkladu nebude možné zpracovat všechny tyto záležitosti v odpovídající hloubce. Proto se pokusíme podat všeobecný pohled na oblast, zahrnující nejdůležitější otázky v sázce a základní zákonodárství, které je upravuje. Ale naše pozornost půjde za prvé a nejprve těmto otázkám, které se týkají SME. a tyto budou většinou umístěny do oblasti práva k provozování obchodu, odborné praxe, nabízení služeb či vyřídít určitou záležitost v členské zemi podle výběru.

II. ZÁKLADNÍ POHLED NA STAV VĚCI PODLE OBLASTI

II. 1. Volný pohyb pracovních sil

Jak jsme viděli, volný pohyb pracovních sil byl zajištěn v Římské smlouvě z roku 1957. Ale ve skutečnosti toto fungovalo o 10 let dříve než byla tato svoboda zakotvena v Evropském společenství. Před rokem 1968 pracovník, hledající práci v jiné členské zemi čelil mnoha nesnázím. pohyb evropských pracujících v rámci oprávnění byl **národní odpovědností** členského státu. Evropští pracující - stejně jako jiní zahraniční pracující byli předmětem národních imigračních zákonů. Když chtěli žít a pracovat v jiné členské zemi, museli žádat o **povolení k pobytu a o pracovní povolení**. Bylo na státní administrativě, aby rozhodla, zda cizí státní příslušníci a toto zahrnovalo ostatní občany společenství, budou mít dovoleno vstoupit do země a zda budou mít právo pracovat. Když takový evropský pracovník dostal povolení vystěhovat se do jiné členské země, jeho společenské postavení stále záviselo na tom, zda si udrží svou práci a povolení k pobytu.

Ale v roce 1968 byla přijata nebytná **sekundární legislativa** (1) (**Nařízení 1612/68 - Směrnice 68/360**), která ustanovila podmínky pro efektivní provozování volného pohybu pracovních sil. To znamená, že evropské země tvořící Evropské společenství se v tu chvíli dohodly na **podpoře svých občanů v jejich právu volně se pohybovat za prací po území členských států**, dále se dohodly, že už nebudou uplatňovat státní imigrační zákony na pracující z jiné členské země. V rámci Evropského společenství se stala víza, pracovní povolení a povolení k pobytu pro evropské pracující minulostí. jejich práva byla od té doby řízena evropským právem.

Mimoto bylo brzy jasné(2), že právo volného pohybu a nediskriminace by mělo být vyloženo tak, že zacházelo mnohem dále, než bylo cílem výlučného ekonomického práva zaměřeného na integraci národních trhů práce. Ani to nebyl výjimečný nástroj k podpoře společného trhu pro ekonomické a obchodní aktivity. Volný pohyb má také **sociální rozměry** a kvůli tomu členské státy měly povinnost zajistit stěhujícím se pracovníkům a jejich rodinným příslušníkům, aby mohli být stále spolu. Tito pracovníci a jejich rodiny měli mít úplný přístup ke všem prospěchům a sociálním výhodám, zda jsou nebo nejsou součástí dohody o zaměstnanosti. Cílem je plná integrace hostitelské země. Práce je tohoto součástí, ale také zahrnuje ohromnou část ve společnosti jako celku, zahrnující sociální, ekonomické a kulturní záležitosti, vzdělání a výchovu.

Třebaže důležitý pokrok byl v této oblasti vykonán v posledních desetiletích, vnitřní změny v rámci Unie a nové výzvy, kterým se má čelit, vyvolaly potřebu posílit volný pohyb pracovních sil. Volný pohyb se nyní vyvíjí v rámci Unie, která se přeměnila na Ekonomickou a Měnovou Unii a Unii s obsáhlou představou o evropském občanství, mající založit evropskou strategii zaměstnanosti a čelit změnám na jejím trhu práce (význačně stárnoucí pracovní síla).

V roce 1996 Komise za předsednictví paní Simone Veilové, stanovila **vysokou úroveň volného pohybu osob**, a zpráva odhalila, že zdokonalování bylo stále potřebné.

1 - viz kapitola III.

2 - Tyto interpretace legislativy byly většinou vyjádřeny přes právní případ posuzovaný Evropským soudním dvorem - viz následující kapitola k diskusi o evropském právním systému

V roce 1997 Komise přijala **Plán postupu pro volný pohyb pracovních sil**.⁽³⁾ Jeho dva hlavní cíle byly: jasnější, modernější **právní struktura** volného pohybu pro evropské pracující (připojený právní případ) a více **průhledný a výkonný trh práce** v Evropě, který dovolí volný pohyb za optimálních podmínek.

EURES, Evropská síť zaměstnaneckých služeb, hraje důležitou roli v usnadňování pracovní mobility a zvyšování průhlednosti trhu práce Evropské Unie, nabízí zaměstnavatelům a lidem hledajícím zaměstnání ze všech členských zemí informace a oznámení. Prostřednictvím internetu, dává všem evropským občanům možnost přímého přístupu k informacím o pracovních místech a najímání ve všech členských státech.

II. 2. Svoboda usadit se - uznávání diplomů

V tržní ekonomice platí všeobecné pravidlo, že **každý si může vybrat jakoukoliv profesi**. Hlavní zájem společnosti, jakkoli bude nezbytné uznat vykonávání některých profesionálních aktivit, uznání **kvalifikace, certifikátů nebo diplomů**. Poté je na státě rozhodnout otázku, zda profese nebo činnost musí být regulována, nebo zda může být volně ponechána v kompetenci postarat se o vytřídění nedostatečných poskytovatelů. Kvalifikace nezbytná k provádění regulované profese je všeobecně založena na **státním vzdělávacím systému** a tak kladou překážky přistěhovalcům, kteří obdrželi svoji kvalifikaci v jiné zemi.

Jakkoli to bylo stanoveno v Římské smlouvě, že každý občan Evropské unie bude moci založit podnik, ujmout se profese nebo poskytovat služby v jakékoliv členské zemi dle svého výběru (4). Toto konkrétně znamená, že každý občan EU, který chce začít vykonávat regulovanou profesi v jiné členské zemi se bude muset **podrobit regulaci upravující tuto aktivitu, aplikovanou v členské zemi, kde chce svoji profesi vykonávat**.

V praxi toto klade **překážky** fungování svobody. Příslušná kvalifikace je potřebná podle druhu regulované profese a tyto požadavky má aplikovat na vlastní občany tak jako daná forma jiného členského státu. Bude jasné, že je těžší do budoucna uspokojit tyto požadavky.

Předpokládejme, že v Unii je jasný zákaz diskriminace na základě národnosti, tento zákaz v **žádném případě neovlivňuje státní legislativu, která reguluje přístup k profesi**, takže problém zůstává. Místo práva společenství usilovala poskytnout **systém pro vzájemné uznávání profesionální kvalifikace**.

Diskutovaná opatření jsou zde vesměs aplikovatelná na obě osoby (zaměstnanec a podnikatele). Mohou být široce rozděleny do dvou skupin:

- "příbuzný sektor" nebo příbuzné směrnice (uznávání profesionálních zkušeností)
- "nová pravidla" založená na vzájemném uznávání, zahrnující:
 - trojitý všeobecný řídicí systém
 - některé další sektorové směrnice, počítá s některými individuálními profesemi, zejména ve zdravotnictví a stavebnictví.

3 - Commission Communication COM(97) 586 final

4 - Bylo potvrzeno dvěma rozsudky Evropského soudního dvora "Costa" (1964) a "Reyners" (1974), že článek 43 a 44 Smlouvy jsou přímo aplikovatelné

1. Sektor příbuzných směrnic

Tyto směrnice, které byly nejdříve přijaty (z roku 1964) jsou všeobecně odkázány na "**přechodné směrnice**", od původního záměru nahradit je legislativou, která se týká harmonizace vzdělání a výchovy. Od tohoto přiblížení bylo později upuštěno, protože bylo velmi těžkopádné a nepružné.

Systém těchto směrnic byl založen na **uznávání profesionálních zkušeností**. Za předpokladu, že vykonávání profese během dalších let budou některé expertízy získány z technických dovedností specifických pro danou aktivitu. Obvykle jsou 3x v průběhu 6 let zkušenosti přehodnoceny, tak jako požadavky týkající se dobrého charakteru, finanční stability a fyzického a duševního zdraví.

Výhodou je, že systém je poměrně jednoduchý: umožňuje sledovat aktivitu kdekoli v Unii, dokonce i když tato aktivita není regulována v některé členské zemi a je předmětem ostatních forem, regulací v ostatních státech. Harmonizace státního systému není nezbytná. Nedostatkem je samozřejmě to, že svoboda může být **zajištěna pouze po mnohaleté činnosti v domovské členské zemi**. Také přijetí těchto specifických směrnic je velice komplikované a časově náročná cesta k uchopení problému tak, jako každá směrnice náleží jen k jedné činnosti či profesi. Proto od tohoto přiblížení bylo postupně po roce 1980 upuštěno. Většina směrnic, které byly přijaty náleží ke **koncesovaným živnostem**, ale některé jsou velmi širokého rozsahu a také pokrývá ustanovení o poskytování odborných služeb (např. týkající se zřejmých činitelů).

2. "Nová pravidla" směrnic (vzájemné uznávání profesionálních kvalifikací)

a. sektorové Směrnice

Tento systém, který zahrnuje asi patnáct Směrnic, je založen na **automatickém uznávání profesní kvalifikace** a žádá plně kvalifikované profesionály, kteří chtějí pracovat v jiné členské zemi, kde získali svojí kvalifikaci. Jsou tu dvě varianty.

První, která požaduje u některých zdravotnických profesí (včetně doktorů, sester, zubařů atd.) základní automatické uznání minimální koordinace ve vzdělání a praxi. Opatření členské země o vzdělání a praxi zmíněných profesí je pokryto společnými pravidly, která po nich také požaduje uznání vzdělání a praxe tolerované kdekoli v Unii.

Druhá varianta uplatňovaná pouze na architektky. Zde není smyslem sladění jen výchova a vzdělání, ale stanovení kritérií pro uznávání. Kvalifikace, o kterých je hovořeno, jsou rovněž uznávány automaticky, definitivně byly schváleny komisí a členskými státy.

Jestliže tento systém také obsahuje některé obtížné legislativní procedury a týká se pouze jednoho sektoru činnosti pomocí směrnice, bylo od něj úplně upuštěno v roce 1985.

b. "Všeobecný systém" Směrnic

Směrnice 89/48 a 92/51

Druhé přiblížení je založeno na Směrnici 89/48/EEC na všeobecném systému pro uznávání diplomů vyššího vzdělání uložilo doplnění profesionálního vzdělání z nejméně tříletého trvání a doplňková Směrnice 92/51/EEC na druhém všeobecném systému pro uznávání profesionální kvalifikace a praxe.

V zásadě toto uspořádání aplikované na všechny regulované činnosti, **ještě nepokryly specifické směrnice**. Uznávání v rámci tohoto systému může být popsáno jako **poloautomatické**. Vzdělání a praxe jsou v domovské zemi uznány, jestliže regulované odborné činnosti, žádané k provozování v jiné členské zemi, jsou ty samé, jako ony oprávněné k provozování v domovské zemi a jestliže se vzdělání a praxe požadované v hostitelské zemi podstatně neliší od požadované v domovské zemi. Pokud toto není důvodem, migrující pracovník může být požádán o doplnění období, kdy se adaptuje nebo o schopnostní test.

Směrnice 99/42

Směrnice 99/42/EEC o mechanismu pro uznávání diplomů v živnostenských obchodech, obchodě a některých službách

Tato Směrnice doplňuje další všeobecný systém směrnic **rozšířením systému** na profesionální činnosti, které jimi nejsou pokryty. Reguluje uznávání formální kvalifikace vydané členskou zemí a uznání profesionálních kvalifikací na základě odborných zkušeností a dalších odborných kvalifikací požadovaných v jiné členské zemi. To také zakládá **oznamovací povinnost** členských zemí vůči Komisi, informovat ji ve Směrnících o usneseních přijatých v rámci systému a hlavně problémy z jejich aplikací plynoucích. Poslední den pro včlenění do legislativy členských zemí je 30. 7. 2001.

II. 3. Svoboda při poskytování služeb

Oblast služeb je a po několika desetiletí byla **největším zaměstnavatelem** v Evropě. Hrubý národní produkt (HDP) více přispívá k ekonomické prosperitě, než v průmyslové oblasti. Nicméně, když došlo k **liberalizaci trhu služeb**, po dlouhou dobu zůstávala tato oblast pozadu. K realizaci volného pohybu zboží došlo mnohem rychleji a lehčeji než k otevření hranic pro poskytovatele služeb. Národní trhy pro služby po dlouhou dobu představovaly určitou trhlinu v sektoru zboží a kapitálu.

To znamená, že národní vlády mohly bránit svým občanům v pojištění v jiné členské zemi, mohly zakázat cizím nákladním vozům pohybovat se na svém území, mohly stanovit ceny např. pro leteckou dopravu atd. Tento nedostatek souladu nebyl jen nákladným a škodlivým evropským spotřebitelům, ale také obchodům a ekonomice Společenství jako celku.

Byla to Komisí vydaná **Bílá kniha** (listina, papír) **o vnitřním trhu (1985)**, která byla velkým průlomem v liberalizaci evropského sektoru služeb. Velká část Bílé knihy byla věnována této oblasti a ctižádostivý záměr měl jednorázově uzavřít resorty.

To mělo být realizováno pomocí **harmonizace základních principů**, a aplikace principů **vzájemného uznání národních nařízení**.

Byl sestaven pracovní program pro přizpůsobení pravidel, týkajících se **finančních služeb, informačních technologií, kapitálové výstavby, přepravy,...**, všechny oblasti, kde bylo zavedení služeb spojeno s překročením hranic, mohlo opravdu pomoci zájmům členských zemí a jejich podniků, jako jejich konkurentů, což také závisí na ceně těchto služeb.

Musí být jasné, že směr harmonizace a liberalizace této oblasti nebyl jen dalším rozvojem sektoru samotného (důležitý zaměstnavatel myslí, že byl), oblast služeb utváří nezbytný aspekt ekonomického a průmyslového rozvoje Unie a jejich **liberalizace dává všem společnostem v Unii přístup ke službám, které jsou schopnější, levnější a lépe přizpůsobitelné jejich potřebám**.

Po roce 1993 byl program převážně uskutečněn, takže skutečná liberalizace v sektoru služeb v Unii se stala realitou.

III. ZÁKONODÁRSTVÍ: APLIKOVATELNÁ PRAVIDLA A NAŘÍZENÍ

III. 1. Právní systém v Unii

Předtím, než se pustíme do přehledu aplikovatelné legislativy na poli volného pohybu osob a služeb, bude nezbytný krátký úvod do **právních zdrojů** zákonů společenství a jejich **právních nástrojů**.

Právo společenství je **základem institucionálního systému** v Unii. Upravuje postupy pro **rozhodování** institucí Společenství, které rozhodují a provádí dosažitelnými **nástroji**, která jsou závazná pro členské státy a jejich občany. Právo společenství stále více ovlivňuje denní život evropských občanů. Zajišťuje práva a klade povinnosti, ve skutečnosti je evropský občan podroben právním systémům rozdílných úrovní - evropskému systému a systému své domovské země.

1. Právní zdroje práva Unie

Prvním právním zdrojem unijního práva jsou samozřejmě **smlouvy**, zakládající Evropské společenství se všemi dodatky, připojenými protokoly, doplňky, změnami atd. (nehledě na **zřizující smlouvy**, tyto jsou odlišné od doplňujících smluv, **Jednotný evropský akt, Smlouva, týkající se EU, Amsterodamská smlouva...**) obsahují **základní normy, týkající se objektivit, organizace a pracovních metod Unie**, tak jako některé aspekty **ekonomického práva**. Tato část unijního práva je často svěřována právu **primárnímu komunitárnímu právu**.

Druhým důležitým zdrojem komunitárního práva je tzv. **odvozená nebo sekundární legislativa**. Toto je legislativa, která je tvořena institucemi Společenství v použití jejich kompetencí. Toto jsou **nařízení, směrnice, nálezy, doporučení atd.** vydávané orgány Společenství tak jako vnitřní nálezy a nařízení, programy činnosti atd. Tato struktura sekundárního zákonodárství se postupně vyvíjí a zdokonaluje, realizuje a doplňuje v průběhu let komunitární právo.

Třetím zdrojem komunitárního práva jsou **dohody podle mezinárodního práva**. Tyto jsou spojeny s rolí Unie na mezinárodní úrovni a týkají se dohod Unie s tzv. **třetími zeměmi** nebo **mezinárodními organizacemi**. Toto mohou být dohody na poli obchodní politiky, průmyslově-technické nebo sociálně-politické politiky. Důležitými typy dohod jsou **asociační dohody**, které jsou namířeny na blízkou ekonomickou spolupráci s intenzivní finanční podporou partnerů z Unie. Příkladem jsou dohody se zámořskými oblastmi a bývalými koloniemi, ale také dohody, které jsou přípravnými k připojení se k Unii, pro realizaci **Celní unie** nebo dohoda týkající se **Oblasti evropského volného obchodu (EFTA)**.

Ostatní zdroje komunitárního práva nebo **nepsané všeobecné právní principy** jako garance základních práv, princip přístupu k soudci, princip odpovědnosti členských zemí, princip přednosti komunitárního práva... Realizace těchto všeobecných principů se děje přes **právní vědu soudního dvora evropského společenství**, který je zodpovědný za dodržování práva vykládaného a aplikovaného smlouvou. Posledním právním zdrojem jsou **dohody mezi jednotlivými členskými zeměmi**.

2. Zákonné nástroje evropského společenství

Jednou z charakteristik legislativního systému Unie je princip, že národní nařízení musí být nahraditelné komunitárním rozhodnutím (nálezenem), jestliže je detailní společné rozhodnutí nezbytné. Jestliže zde není taková nezbytnost, existující legislativa členské země musí být respektována. To je proti tomu, že nástroje byly vytvořeny institucemi Společenství tak, že mohou ovlivňovat národní legislativu členské země na více či méně silném stupni. Rozlišujeme pět typů rozhodnutí (5): **nařízení, směrnice, rozhodnutí, zprávy a doporučení.**

A. Nařízení

Nařízení jsou skutečnými evropskými zákony. Jsou to pravidla ovlivňující legislativu členských zemí mnohem hlouběji a přesněji. Mají **komunitární širokou aplikovatelnost**: mají způsobilost založit ten samý zákon ve všech členských státech společenství stejně a srovnatelně. Jsou také **přímo aplikovatelné**, což znamená, že mají moc založit povinnosti nebo zaručit právo přímo občanům v Unii.

B. Směrnice

Směrnice jsou druhým důležitým nástrojem komunitárního práva. Jsou zřízeny k upevnění provádění nezbytných souladů Společenství na straně jedné a k ochraně národních charakteristik na straně druhé. Prvotním cílem není, jako v případě nařízení, sjednotit právní řády, ale **pouze je přiblížit.**

Směrnice se váže jen na členské země a k **výsledku**, na který byla namířena. Mají však volnost výběru, forem a prostředků k realizaci těchto cílů. Tato směrnice umožňuje komunitárnímu právu vzít v úvahu podrobnosti daných členských zemí. Pravidla obsažená ve Směrnici nemusí automaticky zabírat místo národním normám, ale předpokládá, že členské země **přizpůsobí svou národní legislativu normám komunitárním.**

C. Rozhodnutí

Individuální rozhodnutí jsou administrativní nařízení, se kterými komunitární instituce závazně regulují **individuální závazné** problémy. Pomocí rozhodnutí může být členskému státu nebo jednotlivci v Unii uloženo něco konat, či zdržet se nějakého konání, mohou jim být dána práva nebo uloženy povinnosti. Rozhodnutí jsou **individuální, aplikovatelná, závazná a bezprostředně účinná.**

D. Doporučení a stanoviska: nezávazná prohlášení komunitárních institucí

Komunitární instituce se mohou vyjádřit pomocí doporučení a stanovisek, jestliže se chtějí obrátit na členské země, či některé jednotlivce nezávaznou cestou.

5 - ECCS (ESUO - Evropské společenství uhlí a oceli) rozeznává jen tři druhy rozhodnutí: rozhodnutí, doporučení a stanoviska

Doporučení jsou užívána k navedení těch oslovených k určitému chování **bez právního vnučování**. Může být např. užito k urgenci členských zemí, k provedení a dokončení určitých činností, což může být použito ke zkrácení volné soutěže.

Stanoviska mohou být užita k podání **názoru** na určitou situaci či událost v Unii nebo v členské zemi. Důležitost doporučení a stanovisek leží většinou na **politické a morální úrovni**.

K těmto pěti zdrojům, mají instituce několik dalších nástrojů jejich uspořádání k nástinu komunitární legislativy. Nejdůležitější jsou **rezoluce** (které vyjadřují společný názor a záměr, týkající se celkového integračního procesu tak, jako některé konkrétní úkoly), **prohlášení** a **program společných postupů**. Tyto jsou určeny ke konkretizaci legislativních programů a hlavních cílů, jak je vyjádřeno v komunitárních smlouvách.

III. 2. Nejdůležitější komunitární legislativa na poli volného pohybu osob a služeb zahrnující uznávání diplomů

Podat v tomto cvičném nástroji kompletní pohled na celou legislativu náleží oblastem výše zmíněným je jednoduše nemožné kvůli rozsáhlosti tohoto materiálu.

Evropská společenství pravidelně publikují "Repertoár běžných komunitárních zákonů", ve kterých jsou všechny reference zaznamenávány, velmi používaným nástrojem jsou také databáze EUR-LEX,

<http://europa.eu.int/eur-lex> a databáze CELEX <http://europa.eu.int/celex>, které mohou být konzultovány cestou internetu.

Sami jsme se museli omezit na krátkou diskusi o nejdůležitějších dokumentech.

1. Volný pohyb pracovních sil

*** Směrnice Rady 68/360/EEC z 15. října 1968 o odstranění, omezení pohybu a usazení se v rámci Společenství pro pracovní síly členských zemí a jejich rodiny.** (Official Journal L 257, 19. 10. 1968)

Objektivně (cíl): k přijetí opatření pro odstranění restrikcí stále usilujících o volném pohybu a usazení se v rámci Společenství, které jsou přizpůsobeny právům a privilegiím ve shodě komunitárních zákonů s národními zákony jakéhokoliv členského státu, které se pohybují v souladu s provozováním činnosti jako zaměstnaných osob a jejich rodin.

Návrhy na změny:

* Návrh pro parlament a Radu - 12/7/1995 (COM(95) 348 final - Official Journal C 307, 18. 11. 1995).

* Návrh pro Evropský parlament a Radu - 14/10/1998 (COM(98) 394 final - Official Journal C 344, 12. 11. 1998)

*** Nařízení Rady (EEC) č. 1612/68 ze dne 15. října 1968 o volném pohybu pracovních sil v rámci Společenství** (Official Journal L 257, 19. 10. 1968)

*** Nařízení Rady (EEC) č. 312/76 ze dne 9. února 1976 doplňující opatření týkající se obchodní unie práva pracovních sil, obsažené v Nařízení (EEC) č. 1612/68 o svobodě pohybu pracovních sil ve Společenství** (Official Journal L 39, 14. 2. 1976)

Cíl: zajistit mobilitu pracovních sil ve společenství, což znamená eliminaci jakékoli diskriminace založené na národnosti, pokud se týká zaměstnanosti, odměňování

a jiných pracovních podmínek, přístup k ubytování a právo pracovníka být se svojí rodinou.

Návrhy na změny:

* Návrh pro Evropský parlament a Radu - 14/10/1998 (COM(98) 394 final COD98229 - Official Journal C 344, 12. 11. 1998)

*** Nařízení (EEC) č. 1251/70 Komise ze dne 29. června 1970 o právech pracujících zůstat na území členských států poté, co byl v oné zemi zaměstnán (Official Journal L 142, 30. 6. 1970)**

Cíl: Založit podmínky řídící právo pracujících a jejich rodin k pobytu na území členské země, pokud jsou bez přestání zaměstnání v jiné zemi a podmínky pro provedení takových práv.

*** Směrnice Rady 75/34/EEC ze dne 17. prosince 1974 týkající se práva občanů členské země usadit se na území jiné členské země poté, co v ní provozoval podnikatelskou činnost ve vlastních kapacitách. (Official journal L 14, 20. 1. 1975)**

Cíl: Určit podmínky ze kterých právo usadit se vychází a podle kterého takového práva může pracovat na území členské země, poté co v ní provozoval podnikatelskou činnost ve vlastních kapacitách

*** Směrnice Rady 73/148/EEC ze dne 21. května 1973 o zrušení omezení pohybu a usazování se ve Společenství pro občany členské země s ohledem na zakládání firem a provozování služeb (Official Journal L 172, 28. 6. 1973)**

Cíl: zrušit existující omezení volného pohybu ve Společenství podnikateli a placenými osobami a jejich rodinami

Návrhy na změny:

* Návrh pro Parlament a Radu - 12/7/1995 (COM(95) 348 final COD950202 - Official Journal C 307, 18. 11. 1995).

* Návrh pro Radu na vyloučení kontrol osob přecházející vnitřní hranice - 12/7/1995 (COM(95) 347 final - Official Journal C 289, 31. 10. 1995)

*** Evropský parlament a Směrnice Rady 96/71/EC ze dne 16. prosince 1996 týkající se podpory pracovních sil, poskytujících služby při zakládání firem (Official Journal L 18, 21. 1. 1997)**

Cíl: Odstranit nejistoty a překážky, které mohou bránit svobodě, poskytovat služby vzrůstající právní jistotou a dovolení identifikace termínů a podmínek zaměstnání, aplikovatelných na pracující, kteří příležitostně v členské zemi, odlišné od té, čí zákony řídí jejich zaměstnanecký vztah, vyvarovat se rizik zneužití a využití podporovaných pracovních sil.

*** Komunikace od Komise o žití, pracovních podmínkách občanů Společenství zůstávajících v zahraničních oblastech se speciálními referencemi hraničních pracovníků (COM(90) 561 final)**

Cíl: Dát následující nápady s pohledem na povzbuzující diskuse a připravování cesty pro nová komunitární opatření.

*** Plán pro volný pohyb pracovních sil. (COM(97) 586 final)**

Cíl: zlepšit podmínky pro volný pohyb pracujících v rámci evropského trhu práce

2. Uznávání diplomů a srovnatelnost odborných kvalifikací

A. Přejícné směrnice(6)

Výrobní a průmyslové postupy:

Směrnice Rady 64/429/EEC ze 7. července 1964 *OJ L 117, 23/07/1964 p. 1880 - 1892*

Směrnice rady 64/427/EEC ze 7. července 1964 *OJ L 117, 23/07/1964 p. 1863 - 1870*

Průmysl potravinářský a zpracovatelský:

Směrnice Rady 68/365/EEC z 15. října 1968 *OJ L 260, 22/10/1968 p. 0009-0012*

Směrnice Rady 68/366/EEC z 15. října 1968 *OJ L 260, 22/10/1968 p. 0012 - 0016*

Velkoobchodní prodej

Směrnice rady 64/223/EEC z 25. února 1964, *OJ 056, 04/04/1964 p. 0863 - 0865*

Zprostředkovatelství v obchodě, průmysl a malé živnostenské výroby

Směrnice rady 64/224/EEC z 25. února 1964 *OJ 566, 04/04/1964 p. 0869 - 0873*

Směrnice rady 64/222/EEC z 25. února 1964 *OJ 566, 04/04/1964 p. 0857 - 0859*

Maloobchodní prodej

Směrnice Rady 68/363/EEC z 15. října 1968 *OJ - L 260, 22(10/1968 p. 0001 - 0005*

Směrnice Rady 68/364/EEC z 15. října 1968, *OJ - L 260, 22/10/1968 p. 0006 - 0009*

Obchod s uhlím

Směrnice Rady 70/522/EEC z 30. listopadu 1970, *OJ L 267, 10/12/1970 p. 0014 - 0017*

Směrnice Rady 70/523/EEC z 30. listopadu 1970, *OJ L 267, 10/12/1970 p. 0018 - 0019*

Obchod a distribuce toxických látek

Směrnice Rady 74/557/EEC z 4. června 1974 *OJ L 307, 18/11/1974 p. 0005 - 0009*

Směrnice Rady 74/556/EEC z 4. června 1974 *OJ L 307, 18/11/1974 p. 0001 - 0004*

Sektor osobních služeb (restaurace, kavárny, taverny a jiná podobná místa, hotely, domy k pronájmu, kempy a další podobná místa)

Směrnice Rady 68/367/EEC z 15. října 1968 *OJ L 260 22/10/1968 p. 0016 - 0019*

Směrnice Rady 68/368/EEC z 15. října 1968 *OJ L 260 22/10/1968 p. 0019 - 0022*

Pojišťovací agenti a makléři

Směrnice Rady 77/92/EEC z 13. prosince 1976 *OJ L 026, 31/01/1977 p. 0014 - 0019*

Přepavní a cestovní kanceláře

Směrnice Rady 82/470/EEC z 29. června 1982 *OJ L 213, 21/07/1982 p. 0001 - 0007*

Kadeřnictví

Směrnice Rady 82/489/EEC z 19. července 1982 *OJ L 218, 27/07/1982 p. 0024 - 0026*

Různé činnosti

Směrnice Rady 75/368/EEC z 16. června 1975 *OJ L 167, 30/06/1975 p. 0022 - 0028*

Rozpis činností

Směrnice Rady 75/369/EEC z 16. června 1975 *OJ L 167, 30/06/1975 p. 0029 - 0032*

6 - Přejícné směrnice rozsáhle referují o činnostech živnostenské a malé obchodní činnosti, proto je chceme uvést všechny. Budou uvedeny jen reference. Příklad plných titulů:

"Směrnice Rady 64/429/EEC ze 7. července 1964 týkající se dosahování svobody, zakládání firem a svobody poskytování služeb s ohledem na aktivity podnikatelů ve výrobě a průvodních průmyslech spadajících do ISIC hlavních skupin 23-40 (Průmysl a malé živnostenské výroby)" *Official Journal 117, 23/07/1964 p. 1880 - 1892*

B. Všeobecné směrnice

*** Směrnice Rady 89/48/EEC z 21 prosince 1988 o všeobecném systému uznávání diplomů a vyšším vzdělání udělení pro doplnění odborného vzdělání a praxe po nejméně tříletém trvání. (Official Journal L 19, 24.1.1989)**

Cíl: Umožnit diplomům o odborném vyšším vzdělání vydaným v členské zemi, aby byly uznány - bez předchozí harmonizační praxe - v hostitelské členské zemi, která upravuje profesi

*** Směrnice Rady 92/51/EEC z 18. června 1992 o druhém všeobecném systému pro uznávání odborného vzdělání a praxe pro nahrazení Směrnice 89/48/EEC (Official Journal L 209, 24.7.1992)**

Cíl: rozšířit systém vzájemného uznávání který byl uveden Směrnicí Rady 89/48/EEC, těch profesí, pro které požadovaná úroveň praxe není tak vysoká.

Provedené

Směrnice 94/38/EC - Official Journal L 217, 23.8.1994

Směrnice 95/43/EC - Official Journal L 184, 3.8.1995

Směrnice 2000/5/EC - Official Journal L 54, 26.2.2000

Navržené dodatky k 89/48/EEC a 92/51/EEC

Navržení, prezentované Komisí pro Směrnici dodávající Směrnicím 89/48/EEC a 92/51/EEC všeobecného systému pro uznávání odborné kvalifikace a náhradní Směrnice 77/452/EEC, 77/453/EEC, 78/686/EEC, 78/687/EEC, 78/1026/EEC, 78/1027/EEC, 80/154/EEC, 80/155/EEC, 85/384/EEC, 85/432/EEC, 85/433/EEC a 93/16/EEC týkající se profesí ošetřovaných odpovědností všeobecné péče, zubařské praxe, veterinární chirurgie, porodnictví, stavitelství, lékárníků a doktorů /COM(97) 638 final COD98345 - Official Journal C 28, 26.1.1998/

*** Směrnice 1999/42/EC Evropského parlamentu a Rady ze 7. června 1999 zakládající mechanismus pro uznávání kvalifikace s ohledem na přechodná opatření a náhradní systém uznávání kvalifikace (Official Journal L 201, 31.7.1999)**

Cíl: Umístit nový mechanismus pro uznávání diplomů a odborných činností není ještě pokryto všeobecným systémem, zejména nové mechanismy týkající se:

- zesílení právní jistoty všeobecného systému tím, že migrující osoby žádají uznání svých diplomů
- opravy některých opatření ze Směrnic na "přechodná opatření" a liberalizace, stále z pohledu obchodu, průmyslu a živností
- ulehčení pocházející z kategorií odborných zkušeností díky nové výkonné moci v Komisi

Zjednodušit komunitární právo vylepšením 35 přechodných a liberalizačních směrnic.

3. Svoboda při poskytování služeb

A. Bankovní sektor

*** Směrnice Rady 73/183/EEC z 28. června 1983 o zrušení omezení svobody poskytování služeb týkající se podnikatelských aktivit, bank a ostatních finančních institucí (Official Journal L 194, 16.7.1973)**

Cíl: Udělat první krok směrem k uvedení svobody podnikání a svobody poskytovat služby ve finančních oblastech. Směrnice je první v sérii zaměřené na zavedení práva podnikání a svobody poskytovat služby pro všechny finanční profese.

*** První Směrnice Rady 77/780/EEC z 12. prosince 1977 o koordinaci zákonů, nařízení a administrativních opatření náležejících k vyzdvižení a stíhání obchodních institucí. (Official Journal L 322, 17.12.1978)**

Cíl: založit podmínky pro skutečný společný bankovní trh. tato směrnice je známa jako "první bankovní směrnice"

Vylepšeno následujícími opatřeními:

Směrnice Rady 85/345/EEC z 8. července 1985, Official Journal L 183, 16.7.1985

Směrnice Rady 86/137/EEC z 17. dubna 1986, Official Journal L 106, 23.4.1986

Směrnice Rady 86/524/EEC z 27. října 1986, Official Journal L 309, 4.11.1986

Směrnice Rady 89/646/EEC z 15. prosince 1989, Official Journal L 386, 30.12.1989

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/26/EC z 29. června 1995, Official Journal L 168 18.7.1995

Směrnice Rady 96/13/EC z 11. března 1996, Official Journal L 66, 16.3.1996

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/33/EC z 22. června 1998, Official Journal 204, 21.7.1998 - tisková oprava: Official Journal L 270, 7.10.1998

*** Druhá Směrnice Rady 89/646/EEC z 15. prosince 1989 o koordinaci zákonů, nařízení a administrativních opatření náležejících do vyzdvižení a stíhání obchodních institucí a zlepšující Směrnice 77/780/EEC, Official Journal L 386, 30.12.1989.**

Zlepšující návrhy

Official Journal L 15, 19.1.1990

Official Journal L 83, 30.3.1990

Official Journal L 158, 23.6.1990

Official Journal L 258, 22.9.1990

Official Journal L 296, 27.10.1990

Official Journal L 311, 14.11.1997

Cíl: Dosáhnout podstatné harmonizace a zabezpečit vzájemné uznávání oprávnění a opatrný dohlížecí systém, umožňující udělení jednoduché licence, uznávané v celém Společenství a aplikaci principů kontrol domovské země. Tato směrnice je známa jako druhá bankovní směrnice.

Zlepšeno:

Směrnice Rady 92/30 z 6. dubna 1992, Official Journal L 110, 6.4.1992 zlepšující návrh Official Journal L 280, 24.9.1992

Směrnice Rady a Evropského parlamentu 95/26 z 29. června 1995 Official Journal L 168, 18.7.1995

Sleduj práci:

15. 12. 1997 Komise představila nový návrh Směrnice pro EP a Radu týkající se vyzdvižení a pronásledování obchodů čestných institucí /COM(97) 706 final COD0357 - ještě nepublikováno/

Tento návrh směřuje ke kodifikaci všech Směrnic pokrývajících tuto oblast.

Dále Směrnice 92/30/EEC, 73/183/EEC, 77/780/EEC, 89/299/EEC, 89/646/EEC, 89/647/EEC, 92/30/EEC a 92/121/EEC také směřují k tomuto projektu.

22. 7. 1999 Komise představila zlepšený návrh v uspořádání pokračování legislativních modifikací, které byly přineseny do směrnic, týkajících se výsledků v práci v rámci Rady. /COM (1999) 109 final COD0357 - dosud nepublikováno/ Návrh je běžně v Parlamentu pro vyjádření jeho názoru.

21.9.1998 Komise představila nový návrh Směrnice EP a Rady, zlepšující Směrnici 77/780/EEC o koordinaci zákonů, nařízení a administrativních opatření náležejících k vyzdvihování a stíhání obchodů institucí /COM(98) 461 final COD98/253-Official Journal C 317, 15.10.1998ú. Návrh byl postoupen k vyjádření parlamentu.

B. Pojišťovací sekce

*** Druhá Směrnice Rady 90/619/EEC z 8. listopadu 1990 o koordinaci zákonů, nařízení a administrativních opatření, týkajících se přímého životního pojištění zakládající opatření usnadňující efektivní plnění svobody při poskytování služeb a zlepšující Směrnice 79/267/EEC (Official Journal L 330, 29.11.1990).**

Cíl: Stanovit speciální pravidla týkající se svobody poskytování služeb při přecházení hranice na poli životního pojištění.

*** Třetí Směrnice Rady 92/96/EEC z 10. listopadu 1992 o koordinaci zákonů, nařízení a administrativních opatření náležejících přímému životnímu pojištění a zlepšující Směrnice 78/267/EEC a 90/619/EEC /druhá Směrnice). (Official Journal L 360, 9.12.1992 zlepšující návrhy: Official Journal L 54, 5.3.1992 - Official Journal L 311, 14.11.1997).**

Zlepšeno Směrnici Evropského parlamentu a Rady 95/26/EC z 29. června 1995. (Official Journal L 168, 18.7.1995)

Cíl: Umožnit potencionálním držitelům pojistky k přístupu k jakékoli pojišťovací záruce, jejíž hlavní kancelář je na území Společenství, zatímco jim zároveň garantují adekvátní ochranu.

Druhá směrnice Rady 88/357/EEC z 22. června 1988 o koordinaci zákonů, nařízení a administrativních opatření, která se týkají přímého pojištění odlišného od životního pojištění a zakládání opatření k ulehčení účinného vykonávání svobody při poskytování služeb, zlepšující Směrnici 73/239/EEC. (Official Journal L 172, 4.7.1988, zlepšující návrh Official Journal L 166, 16.6.1989)

Zlepšeno"

Směrnice Rady 90/618/EEC z 8. listopadu 1990, (Official Journal L 330, 29. 11. 1990)

Směrnice Rady 92/49/EEC z 18. června 1992 (Official Journal L 228, 11.8.1992)

Cíl: Založit pravidla pro fungování přechodu hranic neživotního pojištění, které porovnává potřeby svobody služeb a požívání ochrany

*** Třetí Směrnice Rady 92/49/EEC z 18. června 1992 o koordinaci zákonů, nařízení a administrativních opatření, která se týkají přímého pojištění odlišného od životního pojištění a zlepšující Směrnice 73/239/EEC a 88/357/EEC (tři Směrnice o neživotním pojištění). (Official Journal L 228, 11.8.1992 zlepšující návrhy Official Journal L 311, 14.11.1997).**

Zlepšeno Směrnici EP a Rady 95/26/EC z 29. června 1995 (Official Journal L 168, 18.7.1997)

Cíl: Představit systém jednoduché autorizace, kterou by bylo zajištěno jakékoliv pojištění, jehož hlavní kancelář je v jednom z hlavních členských států Společenství a může založit pobočky v jiných členských zemích s starat se o obchody a cestou opatření služeb při přechodu hranice pod dohledem členské země, ve které je hlavní kancelář umístěna. Umožnit osobám, hledajícím pojištění, najít nejlépe vyhovující pokrytí jejich potřeb.

C. Přeprava

* **Nařízení Rady (EEC) č. 1841/88 z 21. června 1988 zlepšující Směrnice (EEC) č. 3164/76 o komunitárních kvótách pro přepravu zboží po silnicích členských zemí.**

* **Nařízení Rady (EEC) č. 1053/90 z 25. dubna 1990 doplňující Nařízení Rady (EEC) č. 3164/76 týkající se přístupu k trhu v mezinárodní přepravě zboží po silnici.**

* **Nařízení rady (EEC) č. 3914/90 a 39.15/90 z 21. prosince 1990 doplňující nařízení Rady č. 3164/76 týkající se přístupu k trhu v mezinárodní přepravě zboží po silnici.**

* **Nařízení Rady č. 881/92 z 26. března 1992 o přístupu k trhu mezinárodní přepravě zboží po silnici v rámci společenství z nebo do území členské země nebo přecházení jednoho či více členských států.**

Official Journal 163, 30.6.1988

Official Journal L 108, 28. 4. 1990

Official Journal L 375, 31, 12, 1990

Official Journal L 95, 9.4.1992

Zlepšující zákony

Official Journal L-158, 11. 6. 1992

Official Journal L 213, 29.7.1992

Cíl: Vytvořit skutečné podmínky pro zajištění rovné soutěže a zajištění minimálního porušení trhu přepravy zboží po silnici mezi členskými státy.

* **Nařízení Rady (EEC) č. 3118/93 z 25. října 1993 založilo podmínky, za kterých přepravci z jiných členských zemí, mohou provádět služby národní silniční dopravy v členských zemích (Official Journal L 279, 12. 11. 1993)**

Vylepšení Nařízením Rady (EC) č. 3315/94 z 22.12. 1994 (Official Journal L 350, 31. 12. 1994)

Cíl: Založit definitivní systém pro vnitrostátní kabotáž (přepravci z jiných zemí na svém národním trhu)

Komise uplatňuje opatření:

Nařízení č. 792/94 - Official Journal L 92, 9.4.1994

D. Komunikace a nové technologie

* **Směrnice Komise 88/301/EEC ze 16. května 1988 o konkurenci na trhu telekomunikačního vybavení. (Official Journal L 131, 27.5.1988)**

Cíl: Zliberalizovat trh telekomunikačního vybavení

* **Směrnice Komise 90/388/EEC z 28. 6. 1990 otevření konkurence na trhu telekomunikačních služeb (Official Journal L 192, 24.7.1990)**

Rozšířené:

Směrnice Komise 94/46/EC z 13. října 1994, Official journal L 268, 19.10. 1994

Směrnice Komise 95/51/EC z 18. října 1995, Official Journal L 256, 26.10.1995

Směrnice Komise 96/2/EC z 16. ledna 1996, Official Journal L 20, 26. 1.1996

Směrnice Komise 96/19/EC z 13. března 1996, Official Journal L 74, 22. 3. 1996

Směrnice Komise 1999/64/EC z 23. června 1999, Official Journal L 175, 10.7.1999

Cíl: Posílit telekomunikace ve Společenství a postupně otevřít telekomunikační trh konkurenci.

Sledujte:

- Komise vydala průvodce o aplikaci soutěžních pravidel EEC v oblasti telekomunikace (Official Journal C 233, 6.9.1991)

- 21. 10. 1992 Komise přijala posudek o situaci

- v sektoru telekomunikačních služeb /SEC(92) 1048 závěr/ ve shodě s článkem 10 Směrnice.
- 22. července 1993 Rada přijala usnesení týkající se stavu sektoru telekomunikací a potřeby dalšího rozvoje tohoto trhu (Official Journal C 213, 06.08.1993).
- V tomto usnesení Rada souhlasila s rozvrhem liberalizace telefonních služeb. To bylo dosaženo k 1. lednu 1998, avšak čtyřem zemím (Španělsko, Irsko, Řecko a Portugalsko) bylo stanoveno přechodné období do pěti let. Země s velmi malou sítí mohou tak garantovat rozsah po období 1. ledna 1998.
- 2. prosince 1993 Komise prezentovala Radě koncept Směrnice Komise opravující Směrnici 88/301/EEC a 90/388/EEC s ohledem na satelitní komunikace /SEC (93) 1891 závěr COS0123/. Tak je uveden záměr konečného přijetí této směrnice pro doplnění poznámek Radou. Tento koncept Směrnice je určený k vysvětlení liberalizace prostředků satelitů.
 - 10. dubna 1997 Evropský parlament a Rada přijaly Směrnici 97/13/EC týkající se společné konstrukce pro generální autorizaci a individuální licence na poli telekomunikačních služeb (Official Journal L 117, 07.05.1997).
 - 7. března 1998 Komise uvedla zprávu týkající se konceptu Směrnice pozměňující Směrnici 90/388/EEC s cílem oddělení telekomunikační sítě a sítě kabelové televize vlastněné jednoduchým operátorem (Official Journal C 17, 07.03.1998).

*** Směrnice Rady 91/263/EEC ze dne 29. 4. 1991 v návaznosti na práva členských států týkající se telekomunikačního vybavení terminálu včetně vzájemného poznání jejich vlastností (Official Journal L 128, 23. 05.1991) Směrnice Rady 93/68/EEC ze dne 22. července 1993 pozměňující Směrnici 91/263/EEC, tak jako Směrnice 87/404/EEC, 88/378/EEC, 89/106/EEC, 89/336/EEC, 89/686/EEC, 89/392/EEC, 90/384/EEC, 90/385/EEC, 90/396/EEC, 92/42/EEC a 73/23/EEC.**

Směrnice Rady 93/97/EEC ze dne 29. října 1993 doplňující Směrnici 91/263/EEC v ohledu vybavení satelitních pozemních stanic (Official Journal L 290 24.11.1993)

Výše uvedené Směrnice jsou kodifikovány následující Směrnici:

*** Směrnice 98/13/EC Evropského parlamentu a Rady ze dne 12. února 1998 vztahující se na vybavení telekomunikačních terminálů a vybavení satelitních pozemních stanic včetně vzájemného poznání jejich vlastností (Official Journal L 74, 12.3.1998)**

Cíl: Vybudovat sladěné postupy pro certifikaci, testování, označení, kvalitního zajištění a kontroly výrobků.

Sledujte:

9. března 1999 Evropský parlament a Rada přijaly Směrnici 1999/5/EC týkající se radia a vybavení telekomunikačního terminálu a vzájemného poznání vlastností (Official Journal 91, 07.04.1999).

Tato Směrnice uvádí do chodu pravidlo konstrukce pro místní trh, volný oběh a umístění ve službách CTE, které se přizpůsobují důležitým požadavkům.

Cíl: Vybudovat sladěné postupy pro certifikaci, testování, označení, pojistku kvality a dozor nad výrobou vybavení telekomunikačního terminálu a vybavení pozemních satelitních stanic.

Sledujte:

20. července 1998 Rada přijala Rozhodnutí Rady 98/482/EC týkající se společné technické regulace pro upevnění požadavků na sloučení podobných technických vybavení veřejné telefonní sítě (PSTNs) v adresných sítích, pokud zásobují druhy dvojího zvuku více-frekvenčního spojení (DTMF). (Official Journal L 216, 04.08.1998).

Rozhodnutí Rady 88/524/EEC ze dne 26. července 1988 týkající se vybudování záměru postupu k vybavení poptávky informačními službami (Official Journal L 288, 21.10.1988)

Rozhodnutí Rady 91/691/EEC ze dne 12. prosince 1991 týkající se přijetí programu pro vybavení poptávky vnitřními informačními službami (Official Journal L 377, 31.12.1991)

Obsah: Eliminovat technické, administrativní a zákonné překážky pro vybudování společného trhu informačními službami.

IV. Vliv na SME

IV. I. Právní konstrukce

Shrnutím předchozího lze učinit závěr, že do doby zahrnutí mezi základní svobody obsažené v "Římské smlouvě", **Evropské společenství bylo pevně rozvíjeno nutným zákonným postupem tak, aby byl zajištěn skutečný volný pohyb pracujících, svobod institucí a svobod týkajících se služeb, což je garantováno všemi jednotlivci i společnostmi v Unii.**

Pro SME působící v Unii platí:

- Od roku 1968 je v Unii garantován **volný pohyb pracujících**: pro obyvatele Evropy, kteří chtějí pracovat v nějakém členském státě není nutné povolení k trvalému pobytu za účelem práce. Také i rodiny jsou ochráněny tímto základním právem.

- S ohledem na **svobodu zajištění služeb**, od realizace "Bílé knihy" a zavedení vnitřního trhu je v každém členském státě zajištěn volný výběr dodavatele služeb, což se jeví jako nejekonomičtější pro potřeby SME.

- Pokud se týká **svobody podniků** s přijetím "generálního systému" Směrnicemi 89/48, 92/51 a 99/42, společně s předchozí právní úpravou v dané věci, je vše obsaženo v **systému vzájemných poznání a státních dokumentů** týkajících se Unie i přes existenci rozdílných systémů (poznání odborných zkušeností, bezděčné poznání odborných kvalifikací a poloautomatických poznání kvalifikací).

Podmínky vládnutí úspěšných odborných aktivit, z velké části stanovené **členskými zeměmi**, jsou ještě nedokonalé, tudíž následkem jsou velké rozdíly mezi členskými zeměmi, usměrňování odborností, registrace, licence, oznámení..., mohou v praxi způsobovat potíže.

IV. 2. Jiné sporné otázky, spojené s volným pohybem

Ve skutečnosti SME nebo samostatně výdělečné osoby, chtějící začít obchodovat v jiném členském státě, chtějící nabídnout své služby přes hranice, nebo chtějící použít současné zakázky v jiném členském státě, se budou setkávat s **množstvím praktických problémů**. Samozřejmě nedostatek znalostí **jazyka**, nedostatečná znalost hostitelské země a jejích **zvyků a zvláštností**, jejího **trhu a obchodního prostředí** jsou pro mnoho SME škodlivé. Vše však může být vyřešeno důkladnou **přípravou** a studiem podnikatelské sféry příslušné členské země.

Je také velké množství sporných otázek, které nemohou být včleněny pod hlavičku volného pohybu. Tyto otázky jsou dostatečně důležité pro SME, chtějící uplatnit svá práva volného obchodu nebo svobodu podnikání. Jedná se o:

SME chtějící založit obchody nebo nabízející služby v jiném členském státě budou zajisté nahlížet do finančních + VAT případů (jak a podle jakého systému budou moci vyhovět se svými finančními službami?) daňové otázky (které nejsou regulovány podle společenských zákonů, ale dvoustrannými dohodami), technické podmínky (výrobky vyhovující Evropě a

přijatelné národním standardům na úseku bezpečnosti, zdraví a technických požadavků?).

IV. 3. Společenská jistota

Jiná záležitost, dotýkající se sporných otázek volného pohybu a podniků, což je velmi důležitá otázka pro SME a samostatně výdělečné osoby, chtějící používat práva na svobodu pohybu a podniků, je **společenská jistota**. Evropské národy mohou použít svá práva na volný pohyb tehdy, jestliže mají **dostačující záruky v souvislosti s jejich právy** v oblasti společenské jistoty.

Jedinec jako obyvatel členského státu EU, nebo EFTA (Evropská bezcolní zóna), bude chráněn společnými regulativy jako:

- **zaměstnanec** nebo **soukromník** je pojištěn podle právní úpravy svého státu
- **státní zaměstnanec**
- **student**
- **důchodce**
- **člen rodiny nebo příbuzný** jedné z předchozích jmenovaných kategorií.

Veřejné regulativy společenských jistot se dotýkají **důchodů, zdravotního pojištění, mateřství, nezaměstnanosti, podpory invalidity**,...ale ne například sociální a zdravotní pomoci, což většinou záleží na příjmu, s návrhem na předčasný odchod do důchodu. Někdy je těžké určit, zda specifické podpory patří mezi veřejné regulativy.

Veřejné regulativy týkající se společenské jistoty nejsou míněny jako náhrada za národní systém. Jejich podpora je jim rovnocenná a zabezpečuje, že pravidla a principy společnosti jsou udržovány tak, aby jedinec, který použil své právo na volný pohyb, nenachází pouze nevýhodné pozice v porovnání s jedincem, který nikdy neopustil svojí vlast.

Základní principy jsou následující:

- **doba zákonodárství členského státu**
- pojištění **pracujícího** v členském státě
- **výjimka** z předcházejících principů dotýkající se stavu, kdy původní členský stát zabezpečí **stávající** požadavky, pokud se jedná o převod jinému členskému státu (např. méně než 12 měsíců)
- některé **kategorie osob** (např. státní zaměstnanci, osoby zaměstnané v diplomacii, osoby sloužící v ozbrojených silách...) užívají zvláštní práva
- **zvláštní případy** jsou také osoby, které obvykle pracují ve více členských zemích a osoby, které jsou zaměstnány ve členských státech, ačkoli mají jako soukromé osoby místo zaměstnání v jiném členském státě.

Základní pravidlo uvádí, že **stejná práva a povinnosti** jsou zajištěny pro všechny obyvatele členského státu s ohledem na společenské jistoty členské země.

Veřejné regulativy týkající se společenských jistot náleží mezi **nejdůležitější přijatá pravidla** Unie. Jsou vyjádřena **regulativy** a jako takové mají hlavní právní sílu a jsou používány všemi členskými státy.

Nicméně, pro SME nebo pro samostatně výdělečnou osobu není jednoduché nalézt specifické pravidlo, které lze aplikovat na danou situaci. Jsou také případy, kdy národní instituce členského státu neznají správné použití pravidel společenství. K vyřízení každého případu je nutné použít platného práva.

IV.4. Strategie

Přiblížení zemí SME nebo samostatně výdělečně činných osob, které uvádějí do chodu činnost v rozšiřující se Unii, najde trh přibližně půl bilionu zákazníků, což je více nebo méně docíleno volným pohybem a svobodou podnikání.

Jejich nejdůležitější výzva bude **jak nejlépe použít tyto svobody** pro vnitřní trh. Možnosti jsou následující:

- využívat profesionální i soukromé kapacity každé členské země
- rozvíjet obchody nebo pobočky v jiných členských státech
- nabízet služby založené v jednom členském státě klientům jiné členské země
- uskutečňovat dočasné práce v jiném členském státě
- vybírat služby vhodné pro finanční, pojišťovací nebo dopravní sektor v jiné členské zemi
- zaměstnat pracující nebo zaměstnance v jiném členském státě

Maximálně využít možnosti, které SME bude mít za účelem průzkumu vyhodnocení šancí ve členských zemích Včetně:

- Přístup k povolání/vyznání/aktivitě/službě/současnému poslání vykonávat v členských státech dle výběru a možnosti vykonání
- Podmínky ke zřízení odvětví nebo společnosti ve členských státech dle výběru včetně legálních záležitostí, podmínek k založení obchodů (také: standardy týkající se prostředí...), peněžních záležitostí...
- Je zajištěna společenská ochrana věcí, zvláště pokud SME nebo soukromník se stěhuje, nebo pokud dojíždí za prací, nebo pokud pochází ze zahraničí
- Ocenění prodejních podmínek pro určité služby (finanční, dopravní, komunikační) je zřejmé, neboť tyto mohou být od dodavatelů z jiných členských zemí lépe kupovány
- Ocenění možností pracujících/zaměstnanců, pocházejících ze zahraničí.

(ucelený ověřený seznam je zahrnut do připojení)

V. VÝHLED

Do roku 1993, jako do nejzazší lhůty, byl proveden plán vnitřního trhu, striktně zaměřený na jeho ekonomický význam.

Avšak, **nová vize budoucnosti Unie**, tak jak byla vyjádřena Maastrichtskou a Amsterodamskou smlouvou - Unie, ve které existuje opravdové **občanství** a která nabízí jejím občanům "**území svobody, bezpečnosti a spravedlnosti**" dává principům svobody nový význam. V této souvislosti by to, co nazýváme "územím svobody" nemělo zaručovat pouze volný pohyb osob, ale také **ochranu základních práv a boj proti všem formám diskriminace**.

"**Akční plán pro jednotný trh**" z roku 1997(7), definují priority, zlepšuje fungování tuzemských trhů a zároveň také klade důraz na **sociální dimenzi**. Váhu také klade na **ochranu občanských práv a podporu pracovní mobility** (vylepšením a rozšířením použití evropské zaměstnanecké databáze, přizpůsobením práva v zájmu jeho usídlení se a zachování se v jiném členském státě, regulováním dodatečných penzí...).

Akční plán v oblasti svobody, práva a bezpečnosti(8), který stanovuje podmínky pro realizaci celého konceptu, prováděného na základě Amsterodamské smlouvy, dává především důraz na ochranu **základních práv** evropských občanů a na boj proti všem druhům diskriminace. Společnost potřebuje nástroje a přijetí opravdové evropské politiky, zabývající se **přílivem obyvatelstva z třetího světa, azylovým systémem a imigrací**.

Dalším důležitým krokem pro Unii, který v budoucích letech významně ovlivní společný trh a interpretaci nezávislosti, je **proces rozšíření**.

Evropská Komise opakovaně klade důraz na **srovnání pravidel jednotlivých trhů**. Toto je podmínka, bez které není možné rozšíření. Zbytečně by se tak oslaboval vnitřní trh. Zpočátku bude makroekonomický dopad na budoucí rozšíření již existující Unie 15 států relativně malý. Srovnajme např. velikost HDP kandidátských zemí s HDP zemí Unie (4,3% z evropské patnáctky - 1999). Ale to se pravděpodobně v blízké budoucnosti změní. Během několika posledních let značně vzrostla integrace trhu mezi Evropskou unií a kandidátskými zeměmi. **Přijetí legislativy, zavedení příslušné administrativní struktury a vůbec vytvoření adekvátních podmínek** by mělo následovat během několika následujících let. Zatím se zdá, že kandidátské země budou s blížícím se termínem rozšíření schopny přijmout obchodní právo Evropské unie.

Co se týče rozšíření, někteří členové Evropské unie mají stále pochybnosti a strach. A to zejména z již zmíněných důvodů: právo na volný pohyb osob. Jejich obavy vycházejí z předpokladu, že velký počet lidí z kandidátských zemí bude chtít žít a hledat práci v ostatních členských státech.

7 - Commission communication of 4 June to the European Council, CSE(97)1 final

8 - Council and Commission Action Plan of 3 December 1998 on how best to implement the provisions of the Treaty of Amsterdam on the creation of an area of freedom, security and justice, Official Journal C 19 of 23/1/1999

Ty samé obavy byly slyšet v době, kdy jiné země, jmenovitě Španělsko a Portugalsko, přistupovaly k Unii. Nebyly však realizovány. Ve skutečnosti zlepšené ekonomické vyhlídky, vylepšené podmínky na trhu práce a vzrůstající integrace na trhu práce musí mít a vždy měly stabilizující efekt. Podle slov pana Fritse Bolkesteina, Evropského komisaře pro vnitřní trh, pouze skrze přiblížení a vzájemný souhlas na stejná pravidla, může být vybudováno pole pro vzájemnou působnost

DODATEK:

KATALOG:

Volný pohyb a svoboda zřízení soukromého zaměstnance a SME

*** Přístup k regulovaným aktivitám v jiném členském státě**

- regulovaný přístup/povolání nebo volný přístup?
- EU systém/regulace uznání diplomů či kvalifikací?
- kvalifikace/diplomy/ osvědčení zkušeností/ potřeba kvalifikace?
- potvrzení uznání/ potvrzení těchto znalostí?
- je zapotřebí dokumentů?
- zdroje informací?

*** Založení společnosti/pobočka v jiném členském státě**

- druh společnosti (nezávislá společnost/podpůrná/pobočka)
- registrace: podmínky, kvalifikace, speciální registrace a podmínky pro určité aktivity
- registrace: formality (obchodní nebo živnostenský rejstřík, daňové identifikační číslo, otevření bankovního účtu, akt založení, bankovní potvrzení, sociální pojištění...)
- regulace týkající se životního prostředí (stavební povolení, kanalizace...)
- daně (společný daňový systém, daňové dohody, daňové sračky...)
- pracovní záležitosti (zaměstnanecké smlouvy, platy, dovolené + systém rozvázání pracovního poměru, ukončení, sociální zabezpečení...)
- obchodní pobídky
- konkurence
- ...

*** Sociální ochrana a sociální zabezpečení**

- je legislativa aplikovatelná každým členským státům?
- může resort podléhat výjimce(zvláštnímu pravidlu)?
- komunikace mezi institucemi v rámci sociálních jistot (jak v domácím členském státě, tak i v novém členském státě) prostřednictvím E 100 (poštovné a nemocenské pojištění), E 200 (důchody), E 300 (nezaměstnanost) a E 400 (rodinné přídatky)

